

2669

1196

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI MUZEUM
PRZEMYSŁOWEGO IM. DRA
ADR. BARANIECKIEGO
W KRAKOWIE ZA
ROK SZKOLNY
1927/28

NAKŁADEM MIEJSKIEGO MUZEUM PRZEMYSŁ.
W KRAKOWIE, UL. SMOLEŃSKA L. 9. TEL. 1339.

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO MUZEUM
PRZEMYSŁOWEGO IM. DRA A. BARANIECKIEGO
ZA ROK SZKOLNY 1927/28

2669

11196

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI MUZEUM
PRZEMYSŁOWEGO IM. DRA
ADR. BARANIECKIEGO
W KRAKOWIE ZA
ROK SZKOLNY
1927/28

NAKŁADEM MIEJSKIEGO MUZEUM PRZEMYSŁ.
IMIENIA DRA ADRJANA BARANIECKIEGO

WYKONANO W DRUKARNI M. MUZEUM PRZEMYSŁOWEGO
POD KIEROWNICTWEM STEFANA BARANOWSKIEGO

WSTĘP.

Działalność Muzeum Przemysłowego nie opiera się na programie ustalonym i niezmiennym, gdyż, zgodnie z charakterem Instytucji, musi stosować się do zmiennych warunków zewnętrznych, do potrzeb, nieraz chwilowych, i do środków, jakimi rozporządza. Wobec tego, sprawozdania roczne różnią się pomiędzy sobą, a różnice te dotyczą zarówno zakresu działalności, jak też intensywności i sposobów działania w poszczególnych zakresach. Zestawione w suchej, niejako tabelarycznej formie, jaką posługiwała się Dyr. dotychczas, nie dają one zupełnie prawdziwego i jasnego obrazu dokonanej pracy, choćby dlatego, że, w tego rodzaju ujęciu, nie uwidaczniają się dostatecznie główne linje wytyczne, a sprawy bardzo różne, pod względem stopnia ważności, przedstawione są z konieczności na jednej płaszczyźnie. Pragnąc ten brak choćby częściowo usunąć, nie rozszerzając zbytnio tekstu, uzupełnia Dyr. niniejsze sprawozdanie wstępem, w którym pragnie najważniejsze dziedziny uwypuklić. Pośród rozlicznych zakresów i metod pracy rozróżnić można

dwie do pewnego stopnia różne grupy. Do pierwszej należy działalność o charakterze czysto technicznym, do drugiej zaś działalność o charakterze techniczno-artystycznym.

* * *

Do działu pierwszego należą w pierwszym rzędzie kursy rysunków geometrycznych, rysunków dla stolarzy, dla metalowców, kursy rachunków ogólnych i buchalterji, prowadzone przez cały rok. Na kursy te Dyr. kładzie bardzo wielki nacisk, wychodząc z założenia, że rysunki zawodowe oraz rachunkowość stanowią niezbędne uzupełnienie dla każdego wytwórcy, a brak orjentacji w tych dziedzinach przedstawia jedną z największych przeszkód rozwoju naszego rękodziela.

Obok tego zorganizowano szereg kursów kilkumiesięcznych, które miały na celu wyszkolenie odpowiednich sił technicznych dla potrzeb przemysłu (kurs spawania metali, obsługi kotłów parowych, obsługi maszyn parowych, obsługi silników spalinyowych). Działalność tę uzupełniły kursa czysto rękodzielnicze, (krawiecki, fryzjerski, introligatorski i trykotarski).

Osobny i ważny teren działalności przedstawia niedawno powołana do życia pracownia psychotechniczna, poradnia zawodowa i biuro organizacji pracy. Lokal na te cele wydzielony pierwotnie, został znacznie rozszerzony i do nowego przeznaczenia odpowiednio zaadaptowany. Organizację tej placówki oparto na gruntownych studiach teoretycznych oraz doświadczeniach praktycznych; przyczem, jako główną wytyczną, przyjęto zasadę, aby dążyć do osiągnięcia rezultatów realnych, sprawdzając starannie, z praktycznego punktu widzenia, wartość poszczególnych metod i związanych z nimi przyrządów. Śledząc pilnie postępy tej nowej wiedzy za granicą, stara się pracownia krakowska uwzględnić różnice, jakie istnieją niewątpliwie, tak pod względem samego materiału ludzkiego, jak warunków, w każdym kraju. Pracę tę, wymagającą dłuższego okresu czasu, uzupełnia intensywina działalność propagandowa w postaci odczytów, broszur, wykładów radiowych, oraz bezpośredniego kontraktu z przedsiębiorstwami, szkołami i instytucjami miejskimi.

* * *

W zakresie techniczno-artystycznym uwypuklać należy dwie dziedziny jako najważniejsze, a mianowicie: dział drukarstwa i związane z tym działem wydawnictwa, oraz dział haftu. W okresie tym wyszło 10 zeszytów miesięcznika „Rzeczy Piękne“, a mianowicie 7 pojedynczych zeszytów rocznika VI i trzy zeszyty rocznika VII (na te ostatnie składa się jeden potrójny i dwa podwójne zeszyty). Publikacja ta walcząca od szeregu lat z brakiem zainteresowania szerszych warstw społeczeństwa, oraz rękodzielników zagadnieniami przemysłu artystycznego, z brakiem fachowych w tej dziedzinie publicystów, a wreszcie z trudnościami technicznymi i materialnymi, rozwija się pomimo to stale, jako najstarsze i najpoważniejsze czasopismo polskie z zakresu sztuki stosowanej. Na specjalne podkreślenie zasługuje również wydawnictwo „Wzory Mebli“ (dalszych 5 zeszytów), w którym Redakcja stara się wyzyskać skromną twórczość rodzimą na polu meblarstwa, uzupełniając każdy zeszyt reprodukcjami dawnych sprzętów krakowskich. W ten sposób dostarcza ta publikacja pracownikom stolarskim, oraz zamawiającej publiczności, szlachetnego materiału, który odpowiada pałacej potrzebie

chwili. Wystawy sklepowe współczesnych pracowni stolarskich, świadczą o smutnym poziomie smaku w zakresie tej wytwórczości, opierającej się prawie wyłącznie o liche wzory zagraniczne, wystawa zaś wewnątrz zorganizowana w bieżącym roku w Katowicach potwierdziła ten smutny stan rzeczy w sposób jaskrawy. Poza tem opracowano w drukarni szereg innych wydawnictw, częścią muzealnych, częścią dla Tow. Miłośników Książki, w których starano się znaleźć rozwiązania typograficzne, uwypuklające treść danego druku, aby następnie, na drodze artystycznego opracowania takich układów, osiągnąć wyraz, zgodny z duchem czasu i realnymi warunkami. Drukarnia stała się również jednym z terenów, na którym Muzeum stara się nawiązać żywy kontakt z młodemi siłami artystycznymi (kurs typograficzny, przeprowadzony przez Muzeum dla uczni Państw. Szkoły Sztuk Zdobn. i Przem. Art.).

Haft stanowi najpoważniejszy teren domowej pracy kobiet, tak ważnej pod względem ekonomicznym i artystycznym, a tak bardzo trudnej do zorganizowania. Największą troskę przedstawia wprowadzenie wartościowych wzorów w miejsce zupełnie

banalnych, jakimi zalewa nas zagranica. Dyrekcja Muzeum, organizując kursa dla trykotarstwa i haftu, stara się nietylko o szkolenie pod względem technicznym, ale przede wszystkim o to, aby Panie, które z tych kursów korzystają, nabrały rzeczywistego zrozumienia wartości szlachetnego i racjonalnego ornamentu. Kursy te odbywają się zatem pod stałą opieką artystyczną, uzupełnione są ponadto wykładami z zakresu estetyki i harmonij barw, a przytem opierają się wyłącznie o wzory oryginalne, których dostarczają fachowi artyści (przede wszystkim uczniowie Państw. Szkoły Sztuk Zdobn. i Przem. Artyst. z działu tekstylnego). Potrzebę intensywnej pracy na tym polu wykazała próba, jaka przeprowadzona została przez Muzeum w r. 1927, w związku z projektowaną wystawą haftów. Wystawa ta mianowicie nie doszła do skutku, skutkiem zbyt niskiego poziomu artystycznego nadesłanych eksponatów.

W związku z tem przystąpiła Dyr. do zorganizowania teki oryginalnych wzorów do haftu, która (o ile środki materialne umożliwią dalsze zbieranie materiału), może z czasem przyczynić się do rugowania obcych i bezwartościowych wzorów używa-

nych obecnie. Skierowanie produkcji domowej kobiet na właściwą drogę miałyby bardzo poważne znaczenie ekonomiczne, ponieważ wyroby te mogłyby w wielu wypadkach zastąpić gotowe tekstylja zbyt kosztowne, modniarskie a częścią nawet tapicerskie prowadzane obecnie w wielkich ilościach z zagranicy.

Działalność tę uzupełnia stała pracownia hafciarska, która zajmuje się głównie robotami konserwatorskimi i wykonywaniem sztandarów. Opracowywanie sztandarów uważa Dyrekcja za ważny teren wysiłków, ze względu na to, że w ten sposób dostarcza społeczeństwu przykładów racjonalnego rozwiązania tego trudnego (zarówno pod względem artystycznym, jak technicznym) problemu, i przez to przyczynia się do szerzenia zdrowego poczucia.

Do dziedziny techniczno-artystycznej należy również kurs galanterji skórniczej. Kurs ten uważać można jako zapoczątkowanie akcji, zmierzającej do wyszkolenia sił fachowych (tak pod względem technicznym jak artystycznym), niezbędnych do zwalczania poważnego w tym zakresie importu zagranicznego.

Zupełnie swoisty teren działalności o charakterze artystycznym stanowi „Poradnia artystyczna“, zorganizowana przy Muzeum. Wydaje ona opinię o wykonać się mających szyldach, napisach i rysunkach, oraz grobowcach cmentarnych, pod względem estetycznego ich ujęcia, a w związku z tem wchodzi w bezpośredni kontakt ze stronami i siłą rzeczy poucza sfery kupieckie oraz rękodzielnicze o sposobach racjonalnego rozwiązywania tych problemów. Ustalenie wytycznych w tym zakresie posiada doniosłe znaczenie dla Krakowa, gdzie wyłaniają się często poważne trudności, wynikające z konieczności uzgodnienia zabytkowego charakteru miasta ze współczesnymi metodami reklamy.

* * *

Obok kompleksu prac, niejako normalnych, poruszonych ogólnikowo w niniejszym wstępie i zobrazowanych schematycznie w dalszej części sprawozdania, nadmienić należy wreszcie, jako osobną dziedzinę, przygotowania do wielkiej Wystawy Poznańskiej. Z polecenia Prezydium Miasta przejęła Dy-

rekcja zorganizowanie działu reprezentacyjnego miasta Krakowa. W związku z tem opracowany został ogólny plan tego działu, a równocześnie wykonany został szereg prac wstępnych, pomiędzy którymi najważniejsze miejsce zajmują zdjęcia kinematograficzne, obrazujące Kraków, oraz charakterystyczne dla tego miasta zwyczaje i obchody.

* * *

Prac wykonanych w zbiorach i bibliotece nie porusza Dyrekcja w niniejszym wstępie, pomimo ich ważności, z tego względu, że zostały one w następnych rozdziałach zobrazowane.

* * *

ZBIORY.

W okresie tym, obok normalnych prac związanych z konserwacją i ewidencją okazów, dokonano szeregu zmian zmierzających do możliwie najściślej-
szego uzgodnienia zbiorów z charakterem przemysł-
dydaktycznym całej Instytucji. Wychodząc z założenia, że zgromadzone okazy służyć mają przedewszyst-
kiem do kształcenia smaku wytwórców, projektantów
oraz szerokich warstw społeczeństwa pod względem
estetyki formy oraz pod względem znaczenia ewen-
tualnej ozdoby, oparto układ zbiorów przedewszyst-
kiem na zasadzie technologicznej; jedynie bowiem
takie ujęcie wyjaśnia związek formy z materiałem
i użytkowaniem i ułatwia jej zrozumienie. Wobec takiego
stanowiska nie mogły być równocześnie w pełni
uwzględnione założenie historyczne, etnograficzne
i kolekcjonerskie. Zasada powyższa była wprawdzie
już w dawnym rozkładzie wyrażona, ale konsekwent-
nie i szczegółowo została ona dopiero obecnie urze-
czywistniona, w związku z wydanym świeżo prze-
wodnikiem. Przewodnik ten ma charakter popularny
i pouczający. Druk jego rozpoczęty już w zeszłym

roku szkolnym, został dopiero obecnie wykończony, ponieważ był uzależniony od wyżej wspomnianych prac, dotyczących rozmieszczenia okazów. W publikacji tej położono główny nacisk na zwięzłość i przejrzystość tekstu, oraz na łatwość orientacji. Reprodukcje najcharakterystyczniejszych okazów każdego działu stanowią materiał przykładowy.

Zbiory Muzeum Przemysłowego były dostępne dla publiczności w niedziele i święta, zaś dla wycieczek, dla osób przejezdnych, oraz dla ludzi przeprowadzających fachowe studia, w każdym czasie. W niedziele i święta zwiedziło zbiory 205 osób, ponadto oprowadzonych zostało pod fachowem kierownictwem 25 wycieczek (1050 osób).

W okresie tym zakupiono do zbiorów: 1) 5 próbek wzorzystych tkanin, 2) czapkę żydowską haftowaną srebrem, 3) próbkę haftu srebrnego, 4) klamrę srebrną (Indje), 5) cygarniczkę srebrną (filigran), 6) kolczyki żelazne (wyrób polski), 7) cybuch z kości inkrustowany srebrem (Indje), 8) naszyjnik srebrny, 9) kolczyki srebrne, 10) 1 guz metalowy do stroju polskiego. Ponadto zamówiono do zbiorów szereg wyrobów ludowych z okolic Żywca (hafty i okucia

ozdobne). Jako dary otrzymano następujące okazy:
1) od p. T. Sarczyńskiej zbiór (24 sztuk) próbek tkanin ręcznych, wytwórni Stoehr w Puszczykowie, 2) od p. A. Madejskiej starą oprawę książkową, 3) od Generała Z. Hordyńskiego 2 świeczniki ścienne brązowe, 2 hafty japońskie, popielniczkę kamienną, zegar ścienny rzeźbiony w drzewie. 4) odp. A. Munkaczy album z próbkami tapet.

* * *

BIBLIOTEKA.

Do księgozbioru zakupiono 65 dzieł polskich i 58 w obcych językach, otrzymano zaś w darze 211 książek, w tem z daru p. Wiceprezydenta Ostrowskiego 161 i 13 rycin. Miejska Biblioteka publiczna im. Ernesta Bandrowskiego otrzymała w darze 156 książek. Prenumerowano czasopism 48. Otrzymano w zamian za „Rzeczy Piękne“ 25, gratis 3. Razem 76. W ciągu roku sprawozdawczego korzystało z czytelnictwa 2.263 osób. Na spadek frekwencji w stosunku do roku poprzedniego (4.991) w pierwszym rzędzie wpływa tworzenie, zasobnie wyposażonych w nowe dzieła, bibliotek szkolnych, które zaspokajają potrzeby kształcącej się młodzieży w różnych zakładach naukowych, a w szczególności w Państwowej Szkole Przemysłowej, Akademii Sztuk Pięknych i t. d. W ogólnej statystyce największy procent spadku wykazują rubryki: sfery artystyczne i młodzież szkolna. W pewnej mierze różnica w statystyce rocznej pochodzi z powodu zamykania czytelnictwa w czasie wystaw, które, z braku miejsca w Muzeum, w sali tej muszą być urządzone. Katalog kartkowy biblioteki

dawnych kursów dla kobiet im. A. Baranieckiego według autorów i tytułów jest obecnie na ukończeniu. Częściowo ułożono katalog kartkowy według autorów, a to celem łatwiejszego odszukiwania książek. W gabinecie rycin zinwentaryzowano 2.304 fotografii, rysunków i t. p., tak, że stan obecny wykazuje 19.602 numerów. Sporządzono również w tym dziale katalog i inwentarz kartkowy. Zinwentaryzowane ostatnio ryciny pochodzą z biblioteki dawnych kursów dla kobiet im. Dra A. Baranieckiego. Katalogowanie wymienionych zbiorów jest na ukończeniu. Doprowadzono również do porządku inwentarz i katalog klisz fotograficznych, przedstawiających przeważnie przedmioty przemysłu artystycznego. W czasie wakacyj uporządkowano i oczyszczono gruntownie księgozbiór.

* * *

PRACOWNIE.

Drukarnia. W tym okresie czasu została drukarnia pod względem urządzeń (zeczernia, magazyn) doprowadzona do poziomu wzorowej pracowni. Druki, o charakterze technicznym, wykonywane na zamówienie Gminy miasta Krakowa, stanowią bardzo poważną część produkcji tego warsztatu. Pomimo tego obciążenia stara się drukarnia rozwinąć twórczą działalność w dziedzinie artystycznej typografii i znajduje pole do tej pracy w zakresie własnych wydawnictw (patrz dział X), oraz w licznych broszurach i akcydensach, wykonywanych dla Tow. Miłośników Książki w Krakowie. W związku z temi pracami pozostaje trzymiesięczny kurs, zorganizowany dla uczniów Państwowej Szkoły Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego w Krakowie, który zmierzał do wyszkolenia artystycznych sił fachowych w dziale typografii drukarskiej i dał zupełnie poważne rezultaty.

Introligatornia. Pracownia introligatorska zajęta była w pierwszym rzędzie broszurowaniem i oprawą materiału, dostarczonego przez drukarnię. Równ-

częściej z warsztatu tego korzystali przez cały rok szkolny uczniowie szkoły dokształcającej dla intro-ligatorów. Niezależnie od tego przechodzą w intro-ligatorni normalną praktykę dwie absolwentki szkół zawodowych (jedna szkoły zawodowej w Łodzi, druga szkoły zawodowej w Lublinie). W związku z tem warsztatem zorganizowany został również 3¹/₂ miesięczny kurs galanterji skórniczej.

Cynkografja. Pracownia cynkograficzna, nieczynna w obecnym roku szkolnym, wzbogaciła się szeregiem urządzeń, jakie otrzymało Muzeum tytułem zapisu bł. p. Kriegerowej.

Hafciarnia. Pracownia ta została przeniesiona do obszerniejszego lokalu. Przez ten okres wykonano w niej, obok napraw tkanin zabytkowych (gobelinów, ornatów i t. p.), 3 nowe sztandary, komplet lalek kostjumowych do szopki, oraz szereg haftów.

Metalownia. Pracownia metalowa zajęta była w tym okresie głównie pracami, związanymi z gmachem Instytucji, a w szczególności: remontem centralnego ogrzewania, remontem maszyn stolarskich, i t. d. Prócz tego wykonano roboty ślusarskie w zwią-

zku z przemianą prądu (ustawienie nowych motorów, tablic rozdzielczych i t. p.), oraz szereg drobnych napraw i zmian instalacji oświetlenia elektrycznego, wreszcie przygotowano materiał techniczny dla kursów metalowych, a mianowicie: dla kursu samorodnego spawania gazowego oraz elektrycznego. W związku z tem zakupiony został generator do spawania elektrycznego prądem stałym.

Stolarnia. W okresie tym zajęta była stolarnia głównie robotami, związanymi z remontem i przeróbkami dokonanymi w gmachu, oraz w poszczególnych warsztatach. (Wykonano: szereg gablot dla zbiorów; stoły, taborety i urządzenia magazynowe dla pracowni psychotechnicznej wreszcie przeróbki i ulepszenia w poszczególnych warsztatach, salach itd.

* * *

KURSY.

W okresie sprawozdawczym zorganizowano następujące kursy: całoroczny kurs rysunków geometrycznych, uczniów 14; kurs rysunków stolarskich, uczn. 16; kurs rysunków zawodowych dla przemysłu budowlanego, uczn. 14; kurs rachunkowości ogólnej, uczn. 15; półroczny kurs rysunków zawodow. dla metalowców, uczn. 17; półroczny kurs rysunków zawodow. dla blacharzy, uczn. 23; 3 miesięczny kurs obsługi kotłów parowych, uczn. 17; $2\frac{1}{2}$ miesięczny kurs fryzjerski czesania pań, dla pomocników, uczn. 56; $2\frac{1}{2}$ miesięczny kurs fryzjerski dla majstrów, uczn. 14; 2 miesięczny kurs spawania gazami metali, uczn. 39; $3\frac{1}{2}$ miesięczny kurs galanterji skórniczej, uczn. 25; 4 miesięczny kurs trykotarstwa ręcznego, uczn. 44; $3\frac{1}{2}$ miesięczny kurs obsługi maszyn parowych, uczn. 30; 4 miesięczny kurs kobiecych robót ozdobnych, uczn. 51; 2 miesięczny kurs obsługi silników spalinowych, uczn. 12; 2 miesięczny kurs elektrycznego spawania metali, uczn. 19; 1 miesięczny kurs kroju krawiectwa męskiego, uczn. 39; $\frac{1}{2}$ roczne wykłady nauki o sty-

lach, uczn. 5—15; 3 miesięczny kurs typograficzny dla uczniów Państwowej Szkoły Przemysłu Artystycznego, uczn. 10; 2¹/₂ mies. kurs zawodowy drukarski, urządzony wspólnie z Komisją Kulturalno-Oświatową Drukarzy Krakowskich, uczn. 40.

* * *

POKAZY.

W okresie sprawozdawczym urządzono: pokaz lepienia obuwia systemem „Ago“ dla majstrów szewskich przy współdziale cechu szewców w czasie od dnia 9 stycznia 1928 roku do dnia 15 stycznia 1928 r. przy udziale 17 uczestników, w tej liczbie 3-ch z poza Krakowa. Pokaz „stołu dla dentystów“ urządzony przez firmę zagraniczną w dniu 31 marca 1928 r. Pokaz „farbowania włosów“ dla majstrów fryzjerskich, (urządzony przy współdziale cechu fryzjerów w dniu 13 lipca 1928 roku).

*

*

*

ODCZYTY I WYKŁADY.

W okresie sprawozdawczym odbyły się następujące odczyty i wykłady: Generał M. Zaruski: „Zadania Polski na morzu“; cykl odczytów pod tytułem: „Wybór zawodu“, przeznaczony dla uczniów kończących szkoły średnie, w czasie od dnia 13 maja do 23 czerwca 1928 r.: „O poradnictwie zawodowym“ (Dr. Władysław Medyński); „Rola psychotechniki w poradnictwie zawodowym“ (Dr. Inż. Br. Biegeleisen); „Zawód nauczycielski“ (Dr. Mieczysław Ziemnowicz, wizytator K. S. O. K.); „O zawodzie artystycznym w dziale plastyki“ (Prof. Karol Homolacs); „O zawodzie rolniczym“ (Dr. Stefan Surzycki, Prof. U. J.); „O zawodzie inżynierskim“ (Inż. Eug. Tor, Dyr. Muzeum Przem.); „O zawodzie lekarskim“ (Dr. Wł. Medyński); „O zawodach handlowych“ (Dr. R. Beres, Dyr. Izby Handl.-Przem.); „O zawodzie prawniczym“, dwa wykłady; „O zawodach kobiecych“; „O zawodzie wojskowym“.

*

*

*

WYCIECZKI.

W okresie sprawozdawczym zorganizowane zostały wycieczki dla absolwentów następujących kursów: obsługi kotłów parowych, obsługi maszyn parowych, obsługi silników spalinowych, do następujących miejscowości: Wieliczka, Kopalnia soli; Borek Fałęcki, Fabryka sody, Walcownia żelaza; Bielany, Wodociągi; Kraków, Elektrownia miejska, Fabryka Zieleniewskiego, Gazownia miejska; Śląsk, Królewska Huta; Chorzów.

* * *

KINO.

W czasie od dnia 5 listopada do 18 grudnia (w międzyczasie „Szopka“), od dnia 4 lutego do 27 maja 1928 r. wyświetlono ogółem 100 programów z dziedziny przemysłu, krajoznawstwa, sportu i t. p. przy frekwencji 14.600 osób.

* * *

„SZOPKA KRAKOWSKA“.

Podobnie jak w latach ubiegłych przystąpiono również w okresie sprawozdawczym, a to w czasie od dnia 26 grudnia 1927 r. do dnia 2 lutego 1928 r., do wznowienia przedstawienia „Szopki Krakowskiej“. Odbyło się 13 przedstawień przy frekwencji 2.370 osób.

* * *

WYDAWNICTWA.

W roku sprawozdawczym wydano własnym nakładem następujące publikacje:

„Rzeczy Piękne“, Rocznik VI, Nr. 6, 7-8, 9, 10-11, 12 i Rocznik VII, Nr. 1-3, 4-6, 7-9. W miesięczniku tym stara się Redakcja zapoznać Czytelników, w miarę możliwości, z głównymi działami współczesnej wytwórczości przemysłowo-artystycznej, a równocześnie uwzględnia ubocznie okazy zabytkowe i sztukę ludową, jako materiał, dający podnieść i pewne wytyczne przy opracowaniu form nowych. Z działu wyrobów współczesnych poruszone zostały w tym okresie następujące tematy: reklama, wystawy sklepowe, afisze, architektura wnętrza, witraże, kościelne malarstwo dekoracyjne, ilustracje, wyroby ceramiczne, zabawkarstwo, haft. Z działu okazów zabytkowych: architektura kościelna (i paramenty), sprzętarstwo, ceramika. Z działu sztuki ludowej: tkactwo, snycerstwo (drewniane formy na sery).

„Wzory mebli zabytkowych i nowoczesnych“ (pięć zeszytów). Wydawnictwo to obejmuje z działu

twórczości współczesnej projekty (przeważnie wykonane) mebli stolarskich pomysłu: Cz. Wallisa, K. Kaczorowskiego, R. Schneidra, B. Tretera, J. Czajkowskiego; oraz meble wiklinowe, wyrobu Tow. Popierania Przemysłu Ludowego w Warszawie. Z działu okazów zabytkowych: reprodukcje dawnych mebli, przeważnie krakowskich.

Karol Homolacs: „Przewodnik po zbiorach Muzeum“ z ilustracjami (na lepszym papierze) i bez ilustracji; Marjan Wisz: „Batik“, podręcznik praktyczny 2-gie wydanie; Ks. Dr. Tadeusz Kruszyński: „Skarbiec Katedry Wawelskiej i Muzeum Metropolitalne“ (zeszyt 3); Bron. Biegeleisen: „Poradnictwo zawodowe a szkoła“; Sprawozdanie z działalności Muzeum Przem. za rok 1927/28.

W druku: Karol Homolacs: „Budowa ornamentu i harmonia barw“ i „Podręcznik do ćwiczeń zdobniczych“ 2-gie wydanie; „Rzeczy Piękne“ następne zeszyty i „Wzory mebli zabytkowych i nowoczesnych“ następne zeszyty.

*

*

*

PORADNIA ARTYSTYCZNA.

W okresie sprawozdawczym rozpatrywano 136 spraw, związanych z uporządkowaniem miasta i fasad domów, przeróbek portali, szyldów i reklamy kupieckiej. W działalności swej poradnia artystyczna bierze udział w pracy nad restauracją pomników, oraz zajmuje się oceną nowobudowanych grobowców na cmentarzu krakowskim. Z pośród wspomnianych prac odrestaurowano częściowo pomnik Straszewskiego, a pomnik Grażyny, znajdujący się w stanie zupełnego zniszczenia, postanowiono odtworzyć w nowym materjale. Prace około wykucia nowej rzeźby Grażyny są na ukończeniu.

Poradnia artystyczna, prócz spraw bieżących, współdziała w konkursach na wystawy sklepowe i kwiatowe ozdoby okien, oraz we wszelkich akcjach obywatelskich, zmierzających do upiększenia miasta. Bezpośrednio wykonano szereg projektów tablic pamiątkowych, odznak, nagród i t. p. Udzielanie porad przybiera coraz szersze rozmiary, sięgające nie tylko już samego miasta Krakowa, ale również i innych miast polskich.

PRACOWNIA PSYCHOTECHNICZNA.

Rozwój pracowni psychotechnicznej w roku sprawozdawczym odbywa się w nadzwyczajnie szybkim tempie. Zbadano od dnia 1 kwietnia do 1 października 1928 r. 598 osób. Przeprowadzono badania psychotechniczne w Państwowej Szkole Przemysłowej, w Państwowym Seminarjum męskim, w Seminarjum żeńskim T. S. L., w Szkole pielęgniarek i higienistek, w Internacie sier. żyd., w Kołach młodzieży harcerskiej i w paru szkołach powszechnych. Szkolnictwo wogóle zainteresowało się żywo psychotechniką, czego dowodem były uchwały w Zjeździe Okręg. Tow. Nauczycieli Szkół Wyższych spowodowane referatem Dr. Biegeleisena: „O psychotechnice w szkolnictwie zawodowym“, aby w szkołach średnich wszelkiego rodzaju wprowadzić badania psychotechniczne. Również poza Kraków sięgały wpływy pracowni; Związek Nauczycielstwa Szkół Powszechnych poza Krakowem zaprosił Dra Biegeleisena do wygłoszenia referatu: „O psychotechnice w szkolnictwie powszechnem“. Również zajęli się tą sprawą lekarze szkolni i miej-

scy, a Dr. Medyński wygłosił w Miejskim Urzędzie Zdrowia referat: „Psychotechnika i medycyna“. W dniach 4 do 7 maja b. r. wzięli udział Dyr. Inż. Tor, Dr. Biegeleisen i Dr. Medyński w Zjeździe Naukowej Organizacji Pracy w Warszawie, gdzie wygłosili referaty naukowe. W maju b. r. przewodniczący wszystkich klubów sportowych krakowskich odbyli szereg konferencji z kierownikami pracowni, celem założenia poradni sportowej lekarsko-psychotechnicznej, w której badałoby się młodzież nie tylko pod względem lekarskim, ale nadto udzielało porad co do rodzaju sportu wypośredkowanego na podstawie badań psychotechnicznych. Dr. Biegeleisen i Dr. Medyński wygłosili referaty o psychotechnice w sporcie i ułożyli plan i kosztorys utworzenia działu sportowego przy istniejącej pracowni psychotechnicznej. W dniach 10 do 14 września b. r. odbył się międzynarodowy Kongres psychotechniczny w Paryżu, w którym wziął udział Dyr. Inż. Tor i Dr. Biegeleisen. Ten ostatni wygłosił referat: „Psychotechnika i pomiar czasu pracy“.

Pracownia bada stale personal przysyłany jej z instytucji miejskich, jak Gazownia, Straż Pożarna,

szoferów itp. i wogóle stara się w pierwszym rzędzie obsłużyć instytucje miejskie. Dzięki życzliwemu stanowisku inż. Polaczka-Korneckiego, Dyrekcja Miejskiej Kolei Elektrycznej zainicjowała założenie przy pracowni oddziału do badania psychotechnicznego motorowych tramwajowych; w tym celu Dyrekcja wysłała Dra Biegeleisena i Dra Blassberga, lekarza Miejskiej Kolei Elektr. zagranicę, celem przeprowadzenia studjów nad urządzeniem takich laboratorjów. Po powrocie ich i ułożeniu odpowiedniego planu i kosztorysu zakupiono aparaty, które już w części nadeszły, tak, iż z końcem bieżącego roku ten dział pracowni zostanie otwarty do użytku Miejskiej Kolei Elektrycznej.

* * *

PORADNIA ZAWODOWA.

Poradnictwo zawodowe tak wzięło się w potrzeby naszego społeczeństwa, że mimo pierwszego roku swego istnienia napływ młodzieży jest bardzo silny. Od 1 kwietnia do 1 października 1928 r. udzielono 120 porad. Nawiązano kontakt z Izbą Rzemieślniczą oraz z poszczególnymi cechami, celem zorientowania się w widokach ekonomicznych i zapotrzebowaniu zawodów rzemieślniczych. Poradnia przeprowadziła we wszystkich szkołach powszechnych miasta Krakowa ankietę, której celem było przedstawić życzenia i pragnienia młodzieży krakowskiej co do jej przyszłego zawodu; ankietę ta daje niezmiernie ciekawy obraz nastrojów panujących wśród młodzieży i jest obecnie opracowywana.

Ponieważ nauczycielstwo, zwłaszcza szkół powszechnych wykazało duże zainteresowanie poradnictwem, poradnia założyła Sekcję Poradnictwa wśród uczniów; odbyła ona szereg posiedzeń, na których zaznajamiała sfery nauczycielskie z zasadami poradnictwa. Ta współpraca szkoły z poradnictwem okazała się w praktyce bardzo użyteczną,

a zawdzięczamy tu wiele poparciu insp. Dra Janika. W roku sprawozdawczym wydano drukiem tomik I. wydawnictw Poradni p. t. Poradnictwo zawodowe a szkoła. Chcąc młodzieży, kończącej szkoły średnie ułatwić wybór zawodu, urządziła Poradnia cykl odczytów o poradnictwie zawodowym przez radjo; szereg fachowców z poszczególnych działów (rolnictwo, medycyna, technika, prawo, filozofja, zawód nauczycielski, artystyczny, handlowy) zapoznał młodzież z wymaganiami zawodów.

* * *

BIURO ORGANIZACJI PRACY.

Z wielu stron podniesiono życzenie, aby zasady naukowej organizacji pracy, tak ważne dla naszego społeczeństwa, znalazły ośrodek, w którym mogłyby się koncentrować usiłowania wprowadzenia tych zasad w życie. Kiedy Dyrekcja Muzeum zainteresowała się tem żywo i oświadczyła gotowość utworzenia takiego działu u siebie, rozpoczęto prace przygotowawcze; Dr. Biegeleisen zwiedził w tym celu wystawę dla organizacji pracy w biurowości w Berlinie i odbył kurs dla organizacji pracy w biurowości również w Berlinie. Nawiązano kontakt z odpowiednimi instytucjami zagranicznymi i biuro to w najbliższych miesiącach zacznie swoją działalność.

*

*

*

KOMISJE EGZAMINÓW CZELAD- NICZYCH I DLA EKSTERNÓW.

W roku sprawozdawczym odbyto:

53 Komisji egzaminacyjnych dla kandydatów na
czeladników (153 kandydatów, 22 zawodów, zdało
148, reprobowano 5);

9 Komisji szkolnych dla kandydatów na czelad-
ników (38 kandydatów, 13 zawodów, zdało egzamin
32, reprobowano 6).

* * *

SKŁAD KOMISJI MUZEUM PRZEMYSŁ.

Przewodniczący: Prezydent miasta inż. Karol Rolle. Członkowie: Radca Aleksander Adelman, Poseł inż. Henryk Mianowski, Prof. Adam Matejko, Dr. Józef Muczkowski, Inż. Leonard Nitsch, Radca Zygmunt Siemek. Inż. Franciszek Drobniaak, Dyr. Dr. Tadeusz Federowicz, Arch. Jan Peroś, Dyrektor Edward Kostecki, Prof. Jan Bukowski, Ks. Mieczysław Kuznowicz, Dyrektor Muzeum Przemysł. inż. Eugenjusz Tor.

* * *

SKŁAD PERSONALU MUZEUM PRZEMYSŁ.

1. *Inż. Eugenjusz Tor*, Dyrektor.
2. *Karol Homolacs*, kustosz zbiorów.
3. *Kazimierz Witkiewicz*, kustosz biblioteki.
4. *Jan Twaróg*, sekretarz.
5. *Marja Przybylska*, kancelistka.
6. *Erna Mosesówna*, kancelistka.
7. *Marja Frąckiewiczówna*, kancelistka.
8. *Irena Bojarska*, kancelistka.
9. *Wanda Troskiewiczówna*, pom. kancel.
10. *Marja Pachówna*, pom. kancel.

11. *Marjan Brossman*, pom. bibliot.
 12. *Jerzy Fusiecki*, pom. bibliot.
 13. *Leon Dworzak*, pom. kancel.
-
1. *Dr. B. Biegeleisen*, kier. pracowni psychotech.
 2. *Dr. Wł. Medyński*, „ „ „
 3. *Stan. Hoffmann*, asyst. „ „
 4. *Marja Wachtłówna*, pomoc. „ „
-
1. *Stefan Baranowski*, kier. pracowni drukarskiej.
 2. *Tadeusz Bielczyk*, „ „ intrologator.
 3. *Stanisł. Mytnik*, „ „ metalowej.
 4. *M. Padechowicz*, „ „ stolarskiej.
 5. *Ant. Pompein*, „ „ hafciarskiej.
 6. *Ant. Chrobak*, maszynista prac. stolarskiej.
-
1. *Józef Kaputa*, nadzorca.
 2. *Józef Leśniak*, portjer.
 3. *Mikołaj Karczewski*, woźny.
 4. *Ignacy Radoń*, woźny.
 5. *Józef Piwowarczyk*, woźny.
 6. *Jan Petryk*, woźny.
 7. *Wojciech Kyrc*, woźny.
 8. *Antoni Mól*, stróż nocny.
 9. *Stanisław Jarosz*, pom. woźnego.

BUDŻET MIEJSKIEGO MUZEUM PRZEMYSŁOWEGO IM. DRA A. BARANIECKIEGO W KRAKOWIE.

Paragr.	Pozycja	D o c h o d y		Wpłynęło w r. 1927/28		Prelimin. na rok 1928/29		Paragr.	Pozycja	W y d a t k i		Prelimin. na rok 1927/28		Prelimin. na rok 1928/29				
		zł	gr	zł	gr	zł	gr			zł	gr	zł	gr					
		DOCHODY ZWYCZAJNE.								WYDATKI ZWYCZAJNE.								
		<i>Dział I. Majątek komunalny.</i>								<i>Dział XI. Popieranie przem. i handlu.</i>								
1.		Wynajem sali Muzeum Przemysł. na odczyty etc.				1.498	—	2.500	—	105	<i>Miejskie Muzeum Przemysłowe.</i>							
4.		Dochód z pracowni Muzeum				147.645	43	140.000	—	a)	Dyrektor, inżyn., kustosz, bibliotekarz, urzędnik administracyjny				22.040	—	30.937	—
6.		Dochód z wydawnictw Muzeum.				21.186	24	25.000	—	b)	7 sił pomocniczych				17.439	—	20.409	—
		<i>Dział III. Subwencje i dotacje.</i>								c)	<i>Stłżba:</i> 1) nadzorca Muzeum				4.670			
16.		Subwencja na Muzeum Przemysł.				18.200	—	20.000	—		2) 6 woźnych				19.329			
		<i>Dział IV. Zwroty.</i>									3) 4 siły pomocnicze				4.830			
19.		Zwrot wydatków Muzeum Przemysł. od Wojewódzkiego Instytutu Rzem.-Przemysł.				35.000	—	35.000	—	d)	4) Kasa Chorych				850			
		<i>Dział VI. Opłaty za korzystanie z zakładów i urzędzeń dobra publicznego.</i>									5) umundurowanie				2.250			
45.		Opłaty za wstępy do zbiorów biblioteki w Miejskiem Muzeum Przemysł.				333	55	500	—	e)	Konserwacja bud., roboty mal. i lakiern. czyszczenie komin., wywóz nieczyst				6.000	—	6.000	—
47.		Opłaty za wstępy na kursy, wykłady, wystawy itd.				19.852	70	22.000	—	f)	Opał i oświetlenie				13.500	—	13.500	—
		Opłaty za korzystanie z pracowni psychotechnicznej				14	—	2.000	—	g)	Wydatki kancelaryjne, telefon, portorja i podróże służbowe				1.500	—	2.500	—
		Razem				243.727	92	247.000	—	h)	Wydawnictwa				25.000	—	20.000	—
									i)	Zakupy do zbiorów i biblioteki				5.000	—	5.000	—	
									j)	Kursy, wystawy, wykłady, kino itd.				20.000	—	20.000	—	
									k)	Pracownia psychotechn. i poradnia zaw.				12.000	—	15.000	—	
										<i>Koszty prowadzenia pracowni:</i>								
										1) robocizna				86.000				
										2) Kasa Chorych				4.000				
										3) ubez. na wypad. bezrob.				650				
										4) ubez. od wypadków				250				
										5) wydatki rzeczowe				25.000				
									l)	Ubezpieczenie zbiorów i urzędzeń od ognia				679	—	679	—	
										Razem				261.333	—	281.845	—	

WOJEWÓDZKI INSTYTUT RZEM.-PRZEMYSŁ.

Równoległe z Muzeum czynny jest Wojewódzki Instytut Rzemieślniczo Przemysłowy, a zakres jego działania pokrywa się częściowo z zakresem działania Muzeum, wobec czego sprawozdanie powyższe obejmuje równocześnie i tę instytucję.

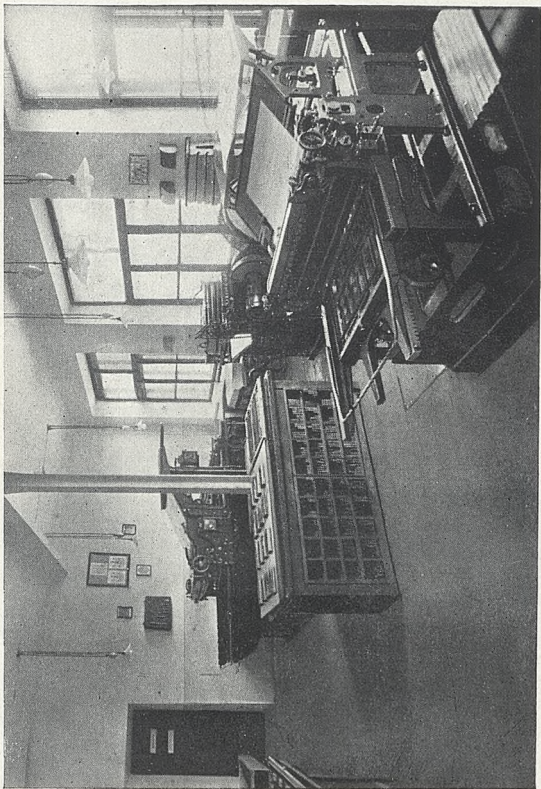
SKŁAD KURATORJI WOJEWÓDZKIEGO INSTYTUTU RZEMIEŚLN.-PRZEMYSŁ.

Przewodniczący: Wiceprez. m. W. Ostrowski, Min. W. R. i O. P., Delegat Min. Handlu i Przemysłu, Kuratorjum Okr. Szkolnego Krak., Dyrektor Antoni Lewalski, Poseł Inż. Henryk Mianowski, Inż. Leonard Nitsch, Radca Piotr Kosobudzki, Inż. Piotr Król, Dyr. Dr. Rudolf Beres, Dr. Jan Wyród, Dr. Ludwik Smyczyński, Dyr. Inż. Edward Kostecki, Dyr. Jan Raszka, Inż. Mieczysław Seyfert, Ks. Mieczysław Kuznowicz, Wojciech Stankiewicz, Andrzej Różycki.

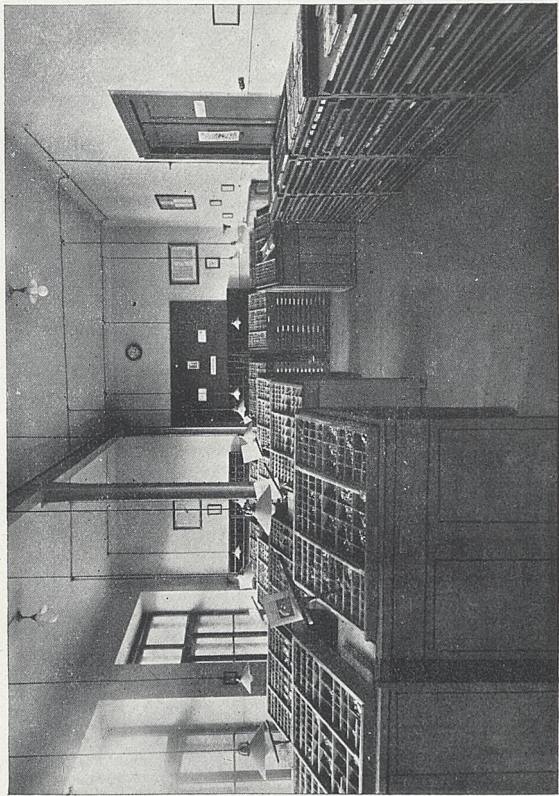
* * *

BUDŻET WOJEWÓDZKIEGO INSTYTUTU
RZEMIEŚLNICZO-PRZEMYSŁOWEGO.

L. p.	P r z y c h o d y	Suma wyko- nan. budżetu w r. 1928/29		Preliminow. na rok 1928/29	
		zł	gr	zł	gr
1.	Subwencja państwowa . .	35.000	—	40.000	—
2.	Subwencje inne			3.000	—
3.	Opłaty kursowe	8.593	—	5.000	—
4.	Wydawnictwa	4.201	—	5.000	—
	Razem . .	47.794	—	53.000	—
L. p.	R o z c h o d y	Suma wyko- nan. budżetu w r. 1927/28		Preliminow. na rok 1928/29	
		zł	gr	zł	gr
1.	Wydatki personalne . .	8.130	—	8.500	—
2.	Opał, światło, gaz, służba	8.000	—	8.000	—
3.	Kursy, przyrz. masz. . .	14.688	60	19.000	—
4.	Wydawnictwa	15.500	—	16.000	—
5.	Wydatki kancelaryjne, po- dróże służbowe	1.475	40	1.500	—
	Razem . .	47.794	00	53.000	—

Drukarnia Muzeum Przem. Maszyny.

Drukarnia Muzeum Przem. Zecernia.

